

ИНСТРУКЦИЈА ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ПРИВРЕМЕНОГ МОДЕЛА ПРИСТУПА „ВИРТУЕЛНЕ ЕЛЕКТРАНЕ“ ТРЖИШТУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ У БИХ

1) Балансно одговорна страна (у даљем тексту: БОС) доставља НОСБих-у захтјев за додјелу ЕИЦ 3 и W кодова за „Виртуелну електрану“ која ће се налазити у саставу његове балансне групе (у даљем тексту: БГ). Уз захтјев, БОС доставља попис електрана које чине његову „Виртуелну електрану“, са сљедећим подацима за све електране - појединачно:

1. назив електране
2. инсталисана снага електране
3. тип електране
4. потврда (декларација) надлежног ОДС-а да електрана испуњава техничке услове за прикупљање потребних података о инјектовању/преузимању електричне енергије у 15-минутним интервалима у складу са упутствима НОСБих-а и одредбама Мрежног кодекса као и других важећих прописа.

Уколико су електране у саставу „Виртуелне електране“ БОС-а прикључене на различите ОДС-е, потребно је да БОС достави потврде свих ОДС-а на чију су мрежу прикључене.

- 2) У сврху идентификације података о инјектованој/преузетој електричној енергији „Виртуелне електране“ БОС-а у појединачним ОДС-има, НОСБих ће БОС-у додијелити 36Z код за сваки ОДС унутар којег БОС има придружене електране у саставу своје „Виртуелне електране“. Наведене кодове ће НОСБих достављати и надлежним ОДС-има.
- 3) Након добијања кодова из тачке 1 и 2 ове инструкције, БОС је дужан иницирати и покренути преговоре о ажурирању важећег уговора о балансној одговорности те обезбиједити да БОС достави НОСБих-у потребне податке и ажуриране тачке примопредаје електричне енергије. БОС податке НОСБих-у доставља до 20. дана у мјесецу М-1 за мјесец М.
- 4) БОС је за сваку електрану у саставу „Виртуелне електране“ дужан:

1. информисати надлежни ОДС да ће се предметна електрана налазити у саставу „Виртуелне електране“ БОС-а, у складу са интерним процедурама ОДС-а
 2. утврдити тачан датум промјене (промјена се врши на мјесечном нивоу) учесника на тржишту (снабдјевача) који преузима електричну енергију из електране, узимајући у обзир процедуре унутар ОДС-а везане за постојећи уговор и обавјештавања ранијег учесника на тржишту, ОДС-а и надлежног БОС-а.
- 5) Промјена састава „Виртуелне електране“ врши се на мјесечном нивоу. Уколико је било промјена у саставу „Виртуелне електране“, БОС, до 20. дана у мјесецу М-1 за мјесец М, доставља НОСБиХ-у ажуриран попис електрана које се налазе у саставу његове „Виртуелне електране“. Уз ажурирани попис БОС доставља и све друге потребне податке те документе по захтјеву НОСБиХ-а.
- 6) Захтјеве дефинисане тачкама 1), 3) и 5) БОС је обавезан доставити електронском поштом (е-мејл) на следеће адресе: info@nosbih.ba; trziste@nosbih.ba; schedules_bh@nosbih.ba и m.segrt@nosbih.ba. Уз овјерен и скениран захтјев БОС доставља и податке о саставу „Виртуелне електране“ (назив електране, инсталисана снага и тип електране) у формату *excel*. Приликом достављања захтјева за промјену састава „Виртуелне електране“ наводи се само коначна верзија састава „Виртуелне електране“, сваки наредни достављени захтјев/корекција у току мјесеца се неће узети у обзир.
- 7) За БОС који, од производње, у свом саставу има „Виртуелну електрану“ чија је инсталисана снага већа од 30% укупне инсталисане снаге портфолиа БОС-а на преносној мрежи износ инструмента финансијског обезбјеђења за дебаланс балансне групе (банкарске гаранције или депозита) одређује се узимајући у обзир финансијску вриједност просјечне петнаестодневне производње (еквивалентна збирној/агрегираној инсталисаној снази “Виртуелне електране”) електричне енергије БОС-а која се рачуна по просјечној цијени дебаланса за мањак електричне енергије у години која претходи години за коју се издаје инструмент финансијског обезбјеђења, увећану за припадајући износ пореза на додату вриједност.

По захтјеву НОСБиХ-а, БОС је дужан доставити све податке и документе потребне за утврђивање тржишног и финансијског ризика те бонитета БОС-а, у складу са правилима струке. НОСБиХ ће након анализе достављених докумената, а на основу препоруке стручних служби, донијети одлуку о додатним инструментима обезбјеђења уговорног односа, а све у складу са утврђеним финансијским ризиком и анализираним бонитетом БОС-а.

При одређивању износа и врсте инструмента обезбјеђења узимаће се у обзир коректност понашања БОС-а на балансном тржишту електричне енергије, тржишни ризик, задуженост, да ли се БОС први пут појављује на тржишту и други потребни параметри.

Висина износа инструмента финансијског обезбјеђења није ограничена.

У случају промјене производње или потрошње унутар балансне групе, НОСБиХ може утврдити нови износ инструмента финансијског обезбјеђења.

НОСБиХ може у сваком тренутку важења Уговора о балансној одговорности утврдити и захтијевати додатне инструменте обезбјеђења, а посебно у случајевима када мјесечна фактура прелази 60% износа из инструмента финансијског обезбјеђења плаћања. НОСБиХ ће писмено обавијестити БОС и евентуално утврдити нове инструменте обезбјеђења који ће покривати наведено плаћање.

БОС може поднијети захтјев за смањење износа или измјену врсте инструмента обезбјеђења:

- у случају значајнијег смањења производње и потрошње балансне групе
- у случају смањења ризика пословања везаног за БОС
- у случају увећања бонитета БОС-а
- у случају да фактуре за дебаланс за три (3) претходна мјесеца појединачно не прелази 30% од износа финансијских средстава обезбјеђења.

Уколико БОС доставља банкарску гаранцију коју је издала банка која није регистрована у Босни и Херцеговини, потребно је доставити конфирмирајућу банкарску гаранцију банке која је регистрована у Босни и Херцеговини.

Уколико НОСБиХ активира инструмент финансијског обезбјеђења, БОС је нову банкарску гаранцију или депозит дужан доставити, односно уплатити, у року од (7) дана након активације, уколико је гаранција, односно депозит, искоришћен у пуном износу.

Уколико је инструмент финансијског обезбјеђења искоришћен само дјелимично, банка треба извршити поврат оригиналне гаранције са назнаком износа протеста, односно, БОС је дужан да уплати искоришћени износ депозита у року од седам (7) дана након активације.

- 8) БОС у свом дневном распореду пријављује план производње „Виртуелне електране” као збирни/агрегирани план производње свих електрана прикључених на дистрибутивну мрежу које припадају његовој БГ. План производње се пријављује према техничким могућностима и расположивим ресурсима електрана у саставу „Виртуелне електране”, у складу са документом „Упутства за достављање дневних распореда“ који је објављен на веб страници НОСБиХ-а. БОС је одговоран за податке достављене у дневном распореду. БОС -у који више од 3 пута у току мјесеца пријави план производње, који није у складу са техничким могућностима и расположивим ресурсима електрана у саставу „Виртуелне електране” биће привремено суспендовано право пријаве дневних распореда за наредни мјесец почевши од датума уочавања кршења правила пријаве дневних распореда. БОС ће о

кршењу правила пријаве плана производње о суспензији бити благовремено обавијештен.

Након 3 привремене суспензије са тржишта електричне енергије, БОС ће бити трајно суспендован са тржишта електричне енергије.

- 9) Обрачун дебаланса БОС-а врши се у складу са важећим процедурама, при чему БОС-ову агрегирану остварену производњу „Виртуелне електране“ на 15-минутном нивоу НОСАБиХ-у доставља надлежни ОДС. Уколико ОДС, до 6. дана у текућем мјесецу не достави потребне податке за претходни мјесец, неопходне за обрачун дебаланса БОС-а, НОСБиХ ће дебаланс за БОС обрачунати према подацима којима располаже.
- 10) За некоректно понашање на тржишту електричне енергије БОС-а који у свом саставу има „Виртуелну електрану“, чија је инсталисана снага већа од 30% укупне инсталисане снаге портфолиа БОС-а на преносној мрежи, примјењиваће се пеналитет.

Износ пенала обрачунаваће се по сљедећој формули:

$$\text{Пенал} = \text{Фин.деб.} * (K - 1)$$

при чему су:

Фин .деб = Финансијски износ за негативни дебаланс (мањак енергије)

K = пенални коефицијент за некоректно понашање на тржишту ел.ен. а који се одређује на сљедећи начин:

$$\text{ако је } \frac{\text{Ostv. proiz.}}{\text{Plan. proiz.}} \geq 0,8 ; K = 1$$

$$\text{ако је } 0,8 > \frac{\text{Ostv. proiz.}}{\text{Plan. proiz.}} \geq 0,75 ; K = 1,2$$

$$\text{ако је } 0,75 > \frac{\text{Ostv. proiz.}}{\text{Plan. proiz.}} \geq 0,7 ; K = 1,5$$

$$\text{ако је } 0,7 > \frac{\text{Ostv. proiz.}}{\text{Plan. proiz.}} \geq 0,6 ; K = 2$$

$$\text{ако је } \frac{\text{Ostv. proiz.}}{\text{Plan. proiz.}} < 0,6 ; K = 2,5$$

при чему је:

Оств. произ. = укупна остварена производња БОС-а на мјесечном нивоу

План. произ. = укупна планирана производња БОС-а на мјесечном нивоу

- 11) Уколико БОС за некоректно понашање на тржишту електричне енергије у току једне календарске године 3 пута оствари коефицијент $K = 2$, може бити привремено суспендован са тржишта електричне енергије.
- 12) Уколико БОС за некоректно понашање на тржишту електричне енергије у току једне календарске године 2 пута оствари коефицијент $K = 2,5$, биће привремено суспендован са тржишта електричне енергије и покренут поступак суспензије лиценце код надлежног регулатора.
- 13) НОСБиХ води Регистар БОС-ова који у свом саставу имају „Виртуелну електрану“ и објављује га на својој веб страници.